

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra JOHANNES EWALDS LEVNET OG MEENINGER

Citation: Ewald, Johannes: "Johannes Ewalds samlede skrifter", i Ewald, Johannes: *Johannes Ewalds samlede skrifter*, Gyldendal, (1969), s. 269. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald06val-shoot-idm140353511161584/facsimile.pdf> (tilgået 20. september 2021)

Anvendt udgave: Johannes Ewalds samlede skrifter

lig? — Hvorfor blusser min Kind? — Hvorfor truer denne tungthængende Taare, at slette min Skrift ud? — O mine Læsere! — o Himmell! — Hvor meget — hvormeget har jeg, som jeg vilde, at denne
 5 Taare kunde udslette! — — — — — Af Veyen Caspar! — — — — — Med et got Luune vil jeg vende tilbage til min elskeligste Høy, og med et opklaret Ansigt til den Flaske Muskateller, som jeg fordum drak med den reenste den uskyldigste Vellyst —
 10 Her forekommer desuden i nærværende Værk, et Capitel om Ørfigener, et om Skrædere, et om trekantede Klinger, og et om Stiffædre, hvori jeg faaer Leylighed nok og meer end jeg skjætter om, at snakke udførlig om Caspar og hans Lige — Dog
 15 kan jeg ikke bare mig for endnu, atter at beklage dig, du ædle Viin, du, som umisbrugt er Guders og Menniskers Glæde, at du saaledes skal vanhelliges, saa ofte ved Umaadelighed forvandles til en Gift, hvis første Virkning er at nedstyrte dem under de
 20 umælende, der bestemtes til at være den Allerhelligstes Billede! — — hvis anden Virkning — — — Af Veyen Caspar! —

Jeg kan ikke undlade i forbigaaende at hilse paa Dem, myn Heer van WaterSous — Paa Deres
 25 blege sammenskrumpne Ansigt, Deres opkastede Læbe, og en vis fin Folde ved den ene Side af Deres Mund, lader det, som om De vilde bebreide mig; at jeg kan drikke et Glas Viin med Vellyst, og selv efter saa mange Aars Forløb med Vellyst
 30 crindre mig at have drukket det — Viinen vil De sige, kan være god, som en Lægedom, som en Hjerte-Styrkning, men til Glæde — ? — — en viis Mand behøver ikke, han foragter, han afskyer de sandelige Glæder — — Vel myn Heer, og imedens
 35 De siger alt dette, kildrer De Deres Gane, med Røgen af en skarp, en ildesmagende Urt, hvoraf Dunsterne, naar de stige Dem i Hovedet, just bringer Dem til at raisonnere, som en Sække-Pibe — De
 7 erindre sig med Henrykkelse den || Knaster, ved

270 JOHANNES EWALDS LEVNET OG MEENINGER

hvis Damp De for tyve Aar siden talte Pølse-Snak; og jeg maae ikke med Vellyst, med Taknemmelighed erindre mig den beperlede, den skummende Christal, hvis balsamiske Uddunstninger, forvandlede sig til lutter høye og salige Tanker, lutter store og ædte Forsæt i min Sjæl — opklarede den til at kunde see Heltens og Englers Formaal; og gav den i det mindste paa nogle Øyeblik Kræfter til at følge deres Spor — smeltede, udvidede mit Hjerte til et Svælg af Kjærlighed, hvoraf alle mine Brødre, mine Fiender, al Verden kunde have drukket, om de havde vildet! — — — Men alle disse Følelser vil De sige, er ikke ægte, ikke naturlige — det er Sværmerier, Drømme, opvakte ved Dunsten, og ligesaavarige, som den — — — Jeg maae tilstaae Dem, at deres Størelse ikke er ægte — dog et Slags Sæd, nogle Grundtræk maae de vel forudsætte; og jeg tvivler paa at alle Druerne af Schiras, kunde bringe det dertil med en Schah Sefi — Dog dette hører ikke til Sagen — Men hvad deres Varighed betrefter, saa er jeg næsten overbevist om, at endskjønt de, som det forstaaer sig skrækkelig svinde ind, dog ofte om ikke altid efterlade sig nogle Spor — Og om det og er blotte Drømme, som igjen forsvinde, saa fordærve de dog intet — Og hvor søde, hvor uskyldige, hvor tilladclige syncs de mig? — De Idcer, myn Heer, som en Fibe Brasilier opvækker hos Dem om den nordøstlige Fart til China, er hverken nyttigere eller bedre — Men hvad raaber jeg paa Deres Tobak? — De vil ikke ryge en Fibefuld meer — De vil vænne sig af dermed — Og sender da Deres Vater-Suppe, Deres Bratchen og Deres Sallatchen ingen Dunster i Deres Hoved — opvække de ingen smaae, fortrædne, knarvurne, menneskeFiendlige, hypochondriske, baragruinske Tanker hos Dem, som først forsvinde ved Deres Middags-Søvn? — Men en Christen siger De — — — Hollah myn Heer! — Jeg recommanderer mig, jeg har ingen Tid at bie længer — Denne Post er des-

uden, altfor vidtløftig, altfor øm, altfor vanskelig til at afgøres nu — og jeg haaber kun Tid efter anden at komme til rette derom, med mine fortroeligste, mine menneskekjærligste, mine meest medlidende Venner — Saameget vil jeg imidlertid tilstaae Dem strax, myn Heer, at det er meget farligt for et Menneske og for en Christen, at betro sig til Viinens Glæder — At der, som min kjæreste Lærer har lært mig, i dem som i mange andre Ting er en Streg ————— hvorover man ikke kan komme, uden at falde i RendeSteenen; og at man i denne Fald, altforlet, altforgjerne kommer over Stregen — — — Farvel myn Heer! — — ||

Og nu, da jeg har faaet disse Fremmede fra Halsen, som jeg ugjerne vilde have meget med at bestille; nu kan jeg tale i Fortroelighed med mine beste mine elskeligste Venner, med de fornuftige, oplyste og christelige MenneskeVenner, som jeg egentlig kun skriver mit Liv og Meeninger for, som jeg egentlig kun betroer til at kige ind i mit Hjertes skjulteste Leddiker, og at bedømme det som de indeholde — Jeg har i Følge af en meget naturlig Regel — en Regel, som Homer fulgte, førend den blev udfundet af Aristoteles — for ikke at skildre ilde; nødvendig tilig maattet gjøre Anlegget i det mindste, til et vist Hoved-Træk i min Character — et Træk, som har saa stor, saa væsentlig en Indfyldelse, paa mine Luuner, min Tænkemaade og min Skjæbne, at om jeg udeloed eller skjulte det ved at fortælle mit LevnetsLøb; jeg da ikke allene maatte synde imod den Sandhed, som jeg saa hellig har lovet mine Læsere; men ved en stor Deel af mine Handlinger, selv imod Sandsynligheden — En Aarsag meer, hvorfor det tilig maae anlegges! — Imidlertid koster det min naturlige Stolthed meget — det er ikke et ringe Offer, som jeg bringer Sandheden, Viisdommen og Dyden — Lad dette forsonc, siger Clarices Lovelace, i det han skal døe af det Saar, som han har faaet i en Duel — Love-